

Szanowni Czytelnicy,

przedkładamy do lektury kolejny tom „Rocznika Polsko-Niemieckiego”. Znajdą w nim Państwo artykuły dotyczące historii i polityki Niemiec, Austrii i relacji polsko-niemieckich.

Rozpoczynamy numer dwoma tekstami poświęconymi problematyce austriackiej. Krzysztof Garczewski opisuje *Miejsce i rolę Federacji Rosyjskiej w austriackiej „polityce wschodniej”*. W jego ocenie austriacka polityka w odniesieniu do Rosji ostatnich kilku lat, nadal stanowi w dużej mierze pochodną zagranicznej austriackiej polityki ekonomicznej. Piotr Andrzejewski natomiast analizuje *Rosyjskie wpływy w Austrii po kryzysie na Ukrainie w 2014 roku*. Opisuje narracje, jakie promują w przestrzeni publicznej ośrodki związane z Rosją, a które przejmowane są w części przez austriackie media. Przedstawia personalne i instytucjonalne powiązania z Rosją na austriackiej scenie politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem radykalnej prawicy.

Zagadnień polsko-austriackich dotyczą także dwie dalsze publikacje Anny Przybyłł. Analizuje ona w swoim artykule dyskurs medialny wokół 72. rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Gusen na podstawie materiałów prasowych, internetowych, telewizyjnych i radiowych, które ukazały się w okresie między 1 kwietnia a 30 czerwca 2017 roku. Ponadto publikuje przetłumaczone przez siebie *Przemówienie prezydenta Republiki Austrii Alexandra Van der Bellena z okazji obchodów w byłym obozie koncentracyjnym Gusen z 6 maja 2017 roku*.

Część poświęconą polityce niemieckiej otwiera tekst Józefa Fiszera, w którym rozważa on sytuację Niemiec i Francji w Unii Europejskiej po wystąpieniu z niej Wielkiej Brytanii. Jaką rolę w mniejszej Unii odegrają Niemcy i Francja, oraz czy będzie to unia, w której dokona się proces modernizacji, czy też tylko proces jej powolnego rozpadu? Gdzie należy szukać szans dla Unii Europejskiej, a gdzie zagrożeń? Martin Dahl w artykule o pomocy rozwojowej jako instrumencie polityki zagranicznej Republiki Federalnej Niemiec szuka, odwołując się do teorii liberalnej, odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie i obszarach polityka ta stanowi skuteczny instrument polityki zagranicznej RFN. Adrian Chojan analizuje stosunki polsko-niemieckie w okresie rządów Prawa i Sprawiedliwości w latach 2005-2007 i po 2015 roku. Piotr Łysakowski propo-

nuje natomiast, jak to określa, „prasową podróż,” podczas której pokazuje, jak Polska jest i była po 2015 roku oceniana w niezależnych niemieckich mediach. Jest to przegląd niewątpliwie bardzo krytyczny, co pokazuje podsumowujące zdanie: „W przedstawianych tekstach razi nagminnie i niewątpliwie celowe używanie przez autorów określeń rządu RP jako «prawicowo nacjonalistycznego», «narodowo katolickiego» czy w końcu „prawicowo populistycznego” (jest więcej mutacji tego określenia) ma to w sposób wyraźny jednoznacznie sugerować niemieckiemu czytelnikowi odniesienia do „narodowego socjalizmu”.”

Dwa teksty poświęcone są zagadnieniom mniejszości niemieckiej w Polsce. Paweł Popieliński i Magdalena Lemańczyk w artykule Endlich *ta wolność... czyli o początkach mniejszości niemieckiej w województwie opolskim w latach dziewięćdziesiątych XX wieku* opisują na podstawie wywiadów z działaczami mniejszości niemieckiej w województwie opolskim procesy instytucjonalizacji mniejszości niemieckiej w tym województwie. W wywiadach punkt ciężkości stanowiło powstawanie i funkcjonowanie 15 kół DFK, a szczególnie zagadnienia kontekstu społeczno-politycznego tworzenia organizacji, motywów wstępowania do nich, kontaktów wewnątrz- i zewnątrzgrupowych, kwestii wyznaniowych, relacji mniejszość-większość i kwestii językowych. Z mniejszością niemiecką wiąże się także tekst Michała Matheji, w którym przedstawione zostało działanie utworzonego nie tak dawno Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w Opolu.

W części Studia i dokumenty znajdzie czytelnik także dwa teksty o tematyce historycznej. Piotr Madajczyk omawia polskie kontrowersje wokół osoby Reinharda Streckera, znanego szczególnie z zaangażowania w demaskowanie od lat pięćdziesiątych XX wieku zachodnioniemieckich prawników o brudnej, narodowosocjalistycznej przeszłości. W Polsce krążyła jednak opinia o jego związkach z zachodnimi wywiadami i niejasnym wykorzystywaniu dokumentów archiwalnych, do których uzyskał dostęp. Wanda Jarząbek analizuje natomiast na podstawie materiałów Departamentu IV MSW wpływ zmiany koalicji rządzącej w RFN na politykę prowadzoną wobec Polski w 1982 roku.

Zamykają numer trzy recenzje. Paweł Popieliński recenzuje pracę Andrzeja Sochaja, *Die Vernichtung von Sinti und Roma im ehemaligen ersten deutschen nationalistischen Vernichtungslager Kulmhof in Chełmno nad Nerem während des Zweiten Weltkriegs (1941–1945)*. Magdalena Lemańczyk omawia książkę Hartmuta Koschyka pt. *Heimat – Identität – Glaube. Vertriebene – Aussiedler – Minderheiten im Spannungsfeld von Zeitgeschichte und Politik*, będącą próbą bilansu jego politycznej działalności. Ewelina Wanat natomiast przedstawia książkę Kerstin Hinrichsen *Der Erfindung der Ziemia Lubuska. Konstruktion und Aneignung einer polnischen Region 1945–1973*.

Życzymy interesującej lektury

Redakcja